

Formularul tipizat al documentului de analiză a impactului

Titlul analizei impactului (poate conține titlul propunerii de act normativ):	Proiect de amendamente legislative, care vine să elimine impedimente în valorificarea potențialului de interacțiune la distanță, în vederea prevenirii reducerii activității economice și pierderii locurilor de muncă
Data:	07.20.2020
Autoritatea administrației publice (autor):	Ministerul Economiei și Infrastructurii
Subdiviziunea:	Direcția politici și reglementări în domeniul societății informaționale și economiei digitale
Persoana responsabilă și datele de contact:	Șef Direcție – Andrei CUȘCĂ tel.: (+373 22) 250 557 e-mail: andrei.cusca@mei.gov.md
Compartimentele analizei impactului	
1. Definirea problemei	
a) Determinați clar și concis problema și/sau problemele care urmează să fie soluționate	
<p>În Moldova există posibilități tehnice și cunoștințe pentru interacțiunea la distanță într-o multitudine de situații și domenii, atât cu implicarea cetățenilor, cât și a agenților economici, dar unele impedimente legislative nejustificate previn valorificarea acestui potențial, ceea ce în contextul pandemiei duce la reducerea activității economice și pierderea locurilor de muncă, precum și menține riscurile de sănătate publică la un nivel înalt pentru populație.</p>	
b) Descrieți problema, persoanele/entitățile afectate și cele care contribuie la apariția problemei, cu justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare, în baza dovezilor și datelor colectate și examinate	
<p>Problema principală abordată în această analiză ține de valorificarea extrem de mică a potențialului de dezvoltare economică și reducere a riscurilor pentru populație, care este oferită de posibilitatea de interacțiune la distanță. Situația este agravată substanțial de impactul economic al pandemiei.</p> <p>Criza pandemică a generat o contracție de 14% a economiei naționale în trimestrul II al anului curent și -7,2% în I semestru. Majoritatea sectoarelor economice au contribuit negativ la evoluția Produsului intern brut, dar influențe majore se remarcă din contul comerțului intern de bunuri cu ridicata și cu amănuntul (contribuție de -2,1 p.p.), industriei prelucrătoare (-1,7 p.p.), transport și depozitare (-1,3 p.p.), construcții (-0,9 p.p.), activități de cazare și alimentație publică (-0,8 p.p.), învățământ (-0,8 p.p.) etc. Totodată, măsurile restrictive impuse în contextul răspândirii pandemiei au condus la diminuarea accentuată a consumului final, în special a consumului privat, influențând creșterea economică cu -15 p.p. Aceasta denotă importanța măsurilor de digitizare.</p> <p>Tabelul de mai jos expune unele situații/domenii importante care caracterizează și cuantifică magnitudinea problemei:</p>	

Unele situații/caracteristici ale problemei	Descrierea și cuantificarea																					
<p>Autoritățile publice adesea nu acceptă recepționarea anumitor documente, informații și cereri din partea cetățenilor și agenților economici la distanță, chiar și în cazurile când solicitanții dispun de semnături electronice avansate calificate.</p> <p>Mai mult ca atât, autoritățile în procesul de verificare sau control, solicită anumite documente pe hârtie, astfel precum contractul de muncă, legislația făcând excepție doar pentru munca la distanță.</p>	<p>În prezent, în Moldova, semnătura electronică a căpătat o răspândire largă. Semnătura este eliberată prin Centrul de certificare a cheilor publice al Serviciului Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică. Tabelul de mai jos prezintă numărul semnăturilor eliberate anula pe parcursul ultimilor 6 ani.</p>																					
<p>Instituții private importante și indispensabile oricărei activități economice, așa precum băncile, companiile de telecomunicații, utilități publice, în marea măsură nu acceptă interacțiunea și relațiile la distanță cu cetățenii și agenții economic, chiar și în cazurile când solicitanții dispun de semnături electronice avansate calificate.</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="675 501 821 600">Anul</th> <th data-bbox="828 501 1149 600">Semnătura traditionala (token)</th> <th data-bbox="1156 501 1408 600">Semnătura mobila (prin operatorii de telefonie mobilă)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="675 604 821 638">2015</td> <td data-bbox="828 604 1149 638">21824</td> <td data-bbox="1156 604 1408 638">36618</td> </tr> <tr> <td data-bbox="675 642 821 676">2016</td> <td data-bbox="828 642 1149 676">42568</td> <td data-bbox="1156 642 1408 676">43532</td> </tr> <tr> <td data-bbox="675 680 821 714">2017</td> <td data-bbox="828 680 1149 714">36053</td> <td data-bbox="1156 680 1408 714">42843</td> </tr> <tr> <td data-bbox="675 718 821 751">2018</td> <td data-bbox="828 718 1149 751">100083</td> <td data-bbox="1156 718 1408 751">39176</td> </tr> <tr> <td data-bbox="675 756 821 789">2019</td> <td data-bbox="828 756 1149 789">119279</td> <td data-bbox="1156 756 1408 789">40076</td> </tr> <tr> <td data-bbox="675 793 821 905">2020 (până la moment)</td> <td data-bbox="828 793 1149 905">75960</td> <td data-bbox="1156 793 1408 905">29245</td> </tr> </tbody> </table>	Anul	Semnătura traditionala (token)	Semnătura mobila (prin operatorii de telefonie mobilă)	2015	21824	36618	2016	42568	43532	2017	36053	42843	2018	100083	39176	2019	119279	40076	2020 (până la moment)	75960	29245
Anul	Semnătura traditionala (token)	Semnătura mobila (prin operatorii de telefonie mobilă)																				
2015	21824	36618																				
2016	42568	43532																				
2017	36053	42843																				
2018	100083	39176																				
2019	119279	40076																				
2020 (până la moment)	75960	29245																				
	<p>Sursa: STISC</p> <p>Numărul semnăturilor eliberate a fost în creștere permanentă. Anul curent ritmul de creștere ar putea fi mai redus, deoarece din anul trecut a fost extins de la 1 la 2 ani valabilitatea certificatului semnăturii electronice, astfel solicitările de reemitere a acestuia se reduce.</p> <p>Numărul certificatelor semnăturilor electronice active la moment este de cca. 200 mii (sursa: STISC).</p> <p>În privința utilității și eficienței semnăturii electronice, STISC constată scăderea timpului de depunere și transfer de documente, prin intermediul semnăturii mobile, cu circa 95%, comparativ cu documentele pe purtător de hârtie.</p> <p>Semnăturile sunt foarte accesibile, fiind posibil de obținuți de la operatorii de telefonie mobilă pentru orice abonat (costul unei semnături fiind de cca. 1 leu în abonament sau mult mia ieftin în cazul abonamentelor cu mai multe semnături), dar și sub formă dispozitiv (token) cu semnare nelimitată la un preț de 460 lei pentru 2 ani. Cu toate acestea sunt puțin utilizate astfel de semnături deoarece contrar Legii nr. 91/2014, autoritățile și alte instituții solicită semnături olografe și vizite fizice. Acest fapt se datorează parțial prevederilor cadrului legal care</p>																					

	<p>în multe cazuri nu clarifică expres posibilitatea utilizării documentului electronic, totodată însăși procesele interne ale multor autorități și instituții sunt focusate pe fluxul documentelor de hârtie și nu există în multe cazuri dorința sau capacitatea de a revizui acest flux.</p>
<p>În UE a fost implementat un regulament (Regulamentul eIDAS) care asigură, printre altele, recunoașterea semnăturilor electronice calificate provenite din statele membre UE în tot spațiul UE. Moldova și-a asumat angajamentul să se armonizeze inclusiv cu acest regulament, dar încă nu recunoaște semnăturile provenite din UE. Acest fapt a afectat semnificativ, în special în contextul pandemiei, potențialul de menținere și atragere a investițiilor, investitorii UE neavând posibilități să interacționeze la distanță cu autoritățile și instituțiile din Moldova.</p> <p>Mai mult ca atât, unele autorități și instituții din UE au început să elibereze doar documente electronice cu semnături calificate, mai ales în contextul pandemiei. Deoarece apostila nu poate fi aplicată documentelor electronice, deoarece deja sunt confirmate prin semnătura calificată, investitorii nu pot utiliza aceste documente în Moldova și, deci, lansa sau continua activități.</p>	<p>În UE locuiesc cca. 500 milioane de persoane și sunt fondate cca. 28 milioane întreprinderi. PIB-ul UE este de cca. 14 trilioane euro și UE a investit peste hotare aproape 9 trilioane euro (sursa: wikipedia).</p> <p>Prin urmare există un potențial enorm de atragere și menținere a investițiilor dacă s-ar recunoaște semnăturile calificate UE.</p> <p>Multe autorități și instituții din UE au început să elibereze documente electronice semnate calificat.</p>
<p>Cu toate că practic toate autoritățile publice, inclusiv cele locale, dispun de semnături electronice avansate calificate, acestea continua în majoritatea cazurilor să emită deciziile, informațiile și răspunsurile către cetățeni și agenți economici pe suport de hârtie. În contextul</p>	<p>În Moldova sunt emise cca. 200 mii certificate calificate pentru semnături electronice (sursa: STISC)), din care practic toate APC și APL sunt dotate cu astfel certificate. Autoritățile sunt obligate și utilizează semnăturile de care dispun în relațiile cu Serviciul Fiscal de Stat (dări de seamă).</p> <p>Cu toate acestea, APC și APL continuă să elibereze deciziile, documentele preponderent pe suport de hârtie. Astfel, se prezumă că agenții economici au în dotare</p>

<p>pandemiei aceasta prezintă riscuri sporite pentru sănătate și poate cauza blocaje în activitatea agenților economici. Mai mult ca atât, având prezumpția că toate deciziile și informațiile autorităților sunt pe hârtie, predomină abordarea de solicitare a acestora în anumite interacțiuni. În multe situații, chiar dacă unele documente se generează prin intermediul sistemelor informaționale automatizate (de exemplu actele permissive pentru mediul de afaceri), oricum multe autorități solicită ca ridicarea actului să fie efectuată în persoană, cu aplicarea semnăturii olografe în borderoul sau registrul autorității în cauză. Chiar dacă și în cadrul normativ pot fi întâlnite noțiuni de „dosar electronic”, totuși sunt multe situații în care autoritatea este impusă (ex. domeniul cadastrului bunurilor imobile) să formeze însăși dosarul electronic în baza documentelor pe purtător de hârtie, prin scanarea acestora și aplicarea semnăturii electronice pe copiile scanate.</p>	<p>documente oficiale pe suport de hârtie și acestea sunt solicitate adesea în cadrul numeroaselor proceduri și interacțiuni. Mai mult ca atât, eliberarea documentelor pe suport de hârtie necesită vizite și interacțiuni fizice cu autoritățile.</p>
<p>Agenții economici care au de a face cu date personale, sunt obligați, sub amenințarea sancționării și stopării activității, să se notifice la Centrul Național de Protecție a Datelor cu Caracter Personal (CNPDCP). Adicional, pentru preluarea și prelucrarea datelor aceștia sunt obligați să obțină consimțământul fiecărei persoane doar în două forme: scrisă semnată olograf sau</p>	<p>La situația anului 2019 la CNPDCP au fost notificați cca. 2800 instituții, inclusiv agenți economici. Cu toate acestea sub incidența legii cad 56,000 agenți economici activi¹ și 240 000 de agenți economici² inclusiv cei pasivi sau în proces de lichidare, fără a lua în calcul organizațiile necomerciale, autoritățile și instituțiile publice, profesiile liberare dar și persoanele fizice care ar cădea sub această obligație, iar notificarea/înregistrarea tuturor agenților economici, ar dura circa 685 de ani și toți se află sub riscul sancțiunilor grave sau sistării activității.</p>

¹ <https://statistica.gov.md/category.php?l=ro&idc=368>

² <https://date.gov.md/ckan/ro/dataset/11736-date-din-registrul-de-stat-al-unitatilor-de-drept-privind-intreprinderile-inregistrate-in-repu#>

<p>electronică semnată cu semnătura avansată calificată. Aceasta îngreunează mult anumite activități economice dar și de alt gen, iar în unele cazuri le face chiar imposibile. Situația dată a fost soluționată în noua legislație UE (Regulamentul GDPR), unde se consideră consimțământ inclusiv situațiile când persona oferă datele electronic sau intră într-o relație intenționat.</p>	<p>Procedura de notificare este foarte neclară, discreționară și poate dura 7 luni de zile, chiar și în cazul unor entități și companii mari deservite de echipe de juriști, spre exemplu în cazul a 3 operatori de date: a) prestator de servicii în comunicații electronice, b) instituții bancare și c) retailer, durata de înregistrare în calitate de operator de date durează de mai bine de 1,5 ani.</p> <p>Obligația de colectare a consimțământului pe hârtie sau cu semnătura electronică calificată face practic imposibile așa activități economice precum: comunicarea electronică, marketing direct, prospectarea comercială, interviuarea la distanță etc.</p>
---	---

<p>Deși dispun de semnături electronice avansate calificate, echivalente cu cele olografe, antreprenorii nu sunt admiși să prezinte cererile de înregistrarea a întreprinderilor sau modificare a documentelor de constituire la distanță semnate cu astfel de semnături.</p>	<p>În anul 2019 au fost înregistrate cca. 6600 unități de drept, operate peste 27 mii modificări în documentele de constituire, radiate cca. 10 mii unități de drept, emise cca. 45 mii extrase (sursa: ASP). Practic toate aceste servicii necesită vizite și interacțiuni fizice și practic de două ori – pentru depunerea și ridicarea actelor.</p> <p>Antreprenorii au fost afectați în special în contextul pandemiei, fiind blocați în carantină în țară sau peste hotare. Aceasta problema poate afecta chiar și existența întreprinderilor, nemaivorbind de amenzi și investiții suplimentare ratate.</p> <p>Mai mult ca atât, există potențial de deschidere a pieței Moldovei la sutele de milioane de cetățeni UE, care ar putea la distanță deschide și gestiona afaceri în Moldova.</p>
---	--

c) Expuneți clar cauzele care au dus la apariția problemei

Problema abordată în această analiză este cauzată de mai mulți factori, dar principalele cauze țin de impedimentele legislative care creează cadrul de activitate în domeniile economice și sociale. Proiectul de amendamente propus în prezenta analiză țintește un set de impedimente majore, care sunt prezentate și explicate în tabelul de mai jos:

Tipul de impedimente	Lista actelor legislative care contribuie la cauzarea impedimentelor
<p>Impedimentele care țin de relații la distanță și preponderența documentelor și deciziilor din partea APC/APL și a instituțiilor</p>	<p>Codul Muncii al Republicii Moldova nr.154/2003 La moment semnarea contractului de muncă în format electronic este permis doar în cazul muncii la distanță.</p>
	<p>Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116 din 19.07.2018 Codul operează în majoritatea cazurilor doar cu noțiuni de poștă convențională, semnătură olografă, document pe hârtie etc. și nu conține specificații în privința semnăturii electronice, documentului electronic, poștei electronice și altui tip de comunicații la distanță (decît poșta convențională). Codul operează cu sintagma de proceduri sau acte „în</p>

<p>importante pe hârtie</p>	<p>scris” (opus la acte sau proceduri verbale) care implicit presupun „în scris” pe purtător de hârtie. Regulile de gestionare a dosarelor administrative se referă doar la dosare pe purtător de hârtie (art.82). Procesele de comunicare oficială, citare, notificarea oficială se efectuează doar prin poștă convențională sau prin documente oficiale prin canale administrative (alte autorități sau canale diplomatice). În același timp, Codul operează doar cu o singură tip de act de împuternicire (pentru reprezentare) – procura autentificată notarial, deși în legislația din domeniul documentului electronic se reglementează „împuternicirea de reprezentare în baza semnăturii electronice”, ca și alternativă la procura autentificată notarial.</p>
	<p>Legea privind administrația publică centrală de specialitate nr. 98/2012 și Legea privind administrația publică locală nr. 436/2006 Nu este reglementat utilizarea semnăturii electronice, documentului electronic, mijloacelor de comunicare electronică în desfășurarea procedurii administrative, în procesul de comunicare cu persoanele vizate și procesul de prestări servicii din competența autorităților în cauză, precum și ținea dosarelor administrative prioritar în variantă electronică.</p>
	<p>Legea cu privire la energia electrică nr.107 din 27.05.2016, Legea cu privire la gazele naturale nr.108 din 27.05.2016, Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr.303 din 13.12.2013, Legea comunicațiilor electronice nr. 241-XVI din 15.11.2007: Nu este clar reglementată (în raport cu consumatorii și utilizatorii) utilizarea mijloace electronice de comunicare dacă sunt disponibile și funcționale, precum și interdicția să refuze sau să nu dea curs cererilor, petițiilor și adresărilor din motiv că au fost transmise în formă electronică, dacă acestea întrunesc cerințele prevăzute de legislația ce reglementează documentele electronice.</p>
	<p>Legea privind achizițiile publice nr.131/2015 Se constată că în principiu fluxul de documente electronice în cadrul procesului de achiziții publice este dezvoltat destul de clar în lege și este asigurat prin impunerea utilizării sistemului informațional automatizat Registrul de stat al achizițiilor publice – SIA RSAP (MTender). Cu toate acestea, art.33 alin.(7) prevede unul din temeiurile care exonerează autoritatea de obligația de a utiliza mijloacele electronice de comunicare, și anume temeiul indicat la lit.(c) – „utilizarea mijloacelor electronice de comunicare ar necesita un echipament de birou specializat care nu este disponibil în general pentru autoritatea contractantă”. Acest temei poate fi invocat în marea majoritate a cazurilor, este unul destul de vag, odată ce nu e clar în primul rând ce înseamnă „echipament de birou specializat”, precum și nu este clar ce presupune „nu este disponibil în general”.</p>

Totodată, s-a constatat că în practică, operatorii trebuie să facă o vizită la Chișinău pentru a semna în mod obligatoriu pe hârtie contractul de acces MTender.

Legea privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător nr.160/2011

În prezent Legea nr.160/2011 deja este completată cu obligația de a utiliza SIA GEAP în mod exclusiv pentru toate actele permise din Nomenclator. Totuși, în multe cazuri din practică se cunoaște că solicitantului i se înmânează în final anume copia pe purtător de hârtie a actului permisiv care este generată de SIA GEAP, cu solicitarea de a semna în borderou/registru corespunzător care atestă recepționarea actului permisiv de solicitant.

Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543/1998

În domeniul înregistrării bunurilor imobile, Legea actuală prevede existența dosarului cadastral electronic, care este constituit în baza documentelor în format electronic cu aplicare semnăturii electronice a registratorului. Totuși, legea nu admite circulația totală a documentelor electronice, se prevede doar scenariul prin care documentele se prezintă pe hârtie, pe care registratorul le scanează, semnează electronic și le include într-un dosar cadastral electronic, și nu este luat în calcul scenariul în care titularii de drepturi sau solicitanții transmit prin mijloace electronice cererea și documentele corespunzătoare. Astfel formarea și gestionarea cu dosare cadastrale electronice este la moment strâns legată de documentele pe hârtie, ceea ce în practică face ca dosarul electronic să nu poată fi real utilizat și să nu fie prioritar.

Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24.10.2008

Autoritățile adesea încalcă legislația prin neacceptarea documentului electronic, inclusiv deoarece nu există penalități care ar ține de neacceptarea documentelor electronice și situațiilor în care nu se dă curs la cererile și petițiile care parvin în formă de document electronic.

Legea privind semnătura electronică și documentul electronic nr. 91/2014:

Astăzi se impun exigențe foarte riguroase pentru semnătura electronică ca aceasta să fie echivalată cu semnătura olografă și, corespunzător, documentul analog pe purtător de hârtie, ceea ce îngreunează dezvoltarea fluxului de acte/documente în format electronic. În același timp în Legea nr.91/2014 există o incoerență în abordare, pe de o parte legea admite ca părțile să se înțeleagă în privința tipului de semnătură electronică acceptabilă pe documente (la art.13), din altă perspectivă totuși admite echivalența cu semnătura olografă doar a semnăturilor electronice avansate calificate.

Totodată, nu se face diferențierea între „documentul electronic” și orice alt înscris/document în format electronic, pentru a facilita în raporturile publice și private posibilitatea circulației legale a unor asemenea

	<p>înscrieri sau copii, altele decât documentele electronice (pe care este aplicată semnătura electronică).</p>
<p>Nerecunoașterea semnăturilor electronice calificate din UE, care sunt recunoscute în tot spațiu și reglementate prin Regulamentul UE eIDAS</p>	<p>Legea privind semnătura electronică și documentul electronic nr. 91/2014: În lege nu este clar dacă se admit în circulație alte semnături avansate calificate decât cele create în baza serviciilor prestate de entitățile acreditate în Moldova, deși cercul de prestatori ar putea fi lărgit cel puțin la nivelul Uniunii Europene.</p>
<p>Impedimente care țin de domeniul protecției datelor cu caracter personal, în special notificarea/înregistrarea la CNPDCP și forma consimțământului persoanelor</p>	<p>Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal Având în vedere că noțiunea de consimțământ la prelucrarea datelor cu caracter personal era condiționată de caracterul scris (în interpretarea CNPDCP doar olograf) sau electronic conform cerințelor documentului electronic (aplicarea semnăturii electronice avansate sau avansate calificate), acest temei legal era aplicat eronat și asimilat prin suprapunere altor temeuri legale prevăzute de art. 5 alin. (5) din Legea nr. 133/2011 precum: contractul sau acțiunile necesare a fi realizate înainte de încheierea a contractului (antecontractul) dar și a interesului legitim al operatorului de date care rezultă din obligația legală sau din alte drepturi. Conținutul eronat al definiției, a generat aplicarea preponderentă doar a acestui temei legal fără a se ține cont de alte temeuri legale prevăzute de legea cadru, în mai multe cazuri, fiind introdusă expres în conținutul altor acte normative, necesitatea obținerii consimțământului, chiar dacă el nu este valabil sau nu corespunde cu celelalte valențe regăsite la definirea acestuia precum: consimțământul trebuie să fie liber, expres și necondiționat. Mai mult ca atât, regulamentul UE GDPR prevede că consimțământul la prelucrarea datelor cu caracter personal va reprezenta orice manifestare de voință liberă, specifică, informată și lipsită de ambiguitate a subiectului de date prin care acesta acceptă, printr-o declarație sau printr-o acțiune fără echivoc, ca datele cu caracter personal care-l privesc să fie prelucrate. Agenții economici și alte instituții sunt obligate să se notifice la CNPDCP, care presupune înregistrarea și autorizarea în calitate de operator de date cu caracter personal, procedură care are numeroasele disfuncționalități tehnice, vicii de procedură, cadrul juridic învechit și desuet.</p> <p>Legea nr. 241/2007 privind comunicațiile electronice: Conține noțiunea de consimțământ la prelucrarea datelor cu caracter personal, care ar trebui să fie reglementată doar în Legea nr. 133/2011.</p> <p>Legea privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător nr.160/2011 Prevede acte permissive care țin de înregistrarea și autorizarea în calitate de operator de date cu caracter personal de către CNPDCP.</p>

	<p>Legea privind semnătura electronică și documentul electronic nr. 91/2014: Există vicii care țin utilizarea consimțământului la prelucrarea datelor în calitate de unic temei legal.</p>
	<p>Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24.10.2008 Există penalități care țin de înregistrarea și autorizarea în calitate de operator de date cu caracter personal</p>
	<p>Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale Legea prevede consimțământului subiectului de date cu caracter personal, cu referire doar la Legea nr. 133/2011, dar nu și alte legi relevante, așa precum Codul civil referitor la secretul comercial, prevederile Codului de procedură penală referitor la confidențialitatea urmăririi penale, prevederile Legii cu privire la secretul de stat în cazul datelor de consum și facturile achitate care au fost parafate ca fiind secret de stat etc.</p>
	<p>Legea nr. 122/2008 privind birourile istoriilor de credit Prevede necesitatea obținerii consimțământului subiectului de date în procedura de formare a istoriei creditare, or, aplicarea criteriului de consimțământ este viciată și denaturează esența Legii nr. 133/2011, care prevede alte temeuri legale de prelucrare a datelor care sunt opozabile speței precum: existența unui contract la care subiectul datelor face parte</p>
	<p>Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002: Norma care ține de consimțământ se referă la regimul îngust juridic al temeiurilor legale prevăzut de Legea nr. 133/2011, or, prin prezenta normă, legiuitorul formalizează ingerința justificată în viața privată doar din perspectiva consimțământului tacit, inclusiv, modul de retragere a acestuia, însă în mod inerent, așa cum rezultă expres din art. 5 din Legea nr. 133/2011 dar și din art. 6 din GDPR, consimțământul la prelucrarea datelor este doar unul dintre temeiurile legale care stă la baza unei prelucrări de date</p>
	<p>Legea nr. 1069/200 cu privire la informatică Noțiunile de date cu caracter personal și datele nominative creează riscul de interpretare</p>
	<p>Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului Există viciul de interpretare asupra pretinsului fapt al necesității colectării consimțământului subiectului de date pentru acțiunile de verificare a autenticității și veridicității datelor beneficiarilor efectivi, inclusiv prin intermediul resurselor informaționale de stat, or prelucrarea are loc în temeiul legii și nu în bază de consimțământ. Totodată, se face referință la autorizarea în calitate de operator de date cu caracter personal</p>
	<p>Legea nr. 263/2005 cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului</p>

	<p>Nu este delimitat expres consimțământului pentru intervenția medicală și a consimțământului pentru prelucrarea datelor cu caracter personal, care adesea, erau confundate. Adicional, nu sunt prevăzute și alte temeieri legale care implică consimțământul: contract (de asigurări în medicină), obligație legală (procedură oficială), interes legitim (litigii în instanța de judecată etc.).</p> <p>Legea nr. 142/2018 cu privire la schimbul de date și interoperabilitate Sunt prevăzute competențe pentru CNPDCP privind autorizarea operațiunilor de prelucrare a datelor cu caracter personal prin intermediul platformei de interoperabilitate</p> <p>Legea nr. 182/2008 cu privire la aprobarea Regulamentului Centrului pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal structurii, personalului-limită și a modului de finanțare a Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal Există competențe pentru CNPDCP de a examina notificări și de a emite decizii de autorizare și înregistrarea asupra prelucrării datelor cu caracter personal</p> <p>Legea nr. Legii nr. 284/2004 privind comerțul electronic Există obligații de afișare a numărului de înregistrare în calitate de operator de date cu caracter personal</p>
<p>Imposibilitatea de înregistrare a întreprinderilor și modificare a documentelor de constituire la distanță</p>	<p>Legea nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni, Legea nr.135/2007 privind societățile cu răspundere limitată, Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002 : În ceea ce privește cerința de forma a actului de constituire al unei persoanei juridice, atât Codul Civil cât și legislația speciala (de exemplu, Legea nr. 135/2007 privind societățile cu răspundere limitată) prevăd condiția obligatorie de formă pentru un astfel de document, și anume forma autentică. Luând în considerare această cerință, registratorii de stat din cadrul Agenției Servicii Publice au obligația să autentifice actul de constituire, precum și actele adiționale la acesta care conțin modificările aprobate de asociații / acționarii unei persoane juridice. În contextul dat, activitatea registratorului de stat este asimilată activității notariale reglementate de prevederile Legii nr. 246/2018 privind procedura notarială, procesul de autentificare a actului de constituire fiind guvernat de regulile de întocmire și autentificare a actelor juridice. Astfel, în cadrul procesului de autentificare a actului de constituire, registratorul de stat este obligat să stabilească identitatea participanților la procedura de întocmire a actului notarial (procedura care se face în baza prezentării fizice a actelor de identitate, art. 12 din Legea 246/2018), precum și să asigure semnarea actului notarial de către părți în fața registratorului (art. 15 din Legea 246/2018). Legea nr. 220/2007 prevede într-un articol separat (art.8) reguli generale privind modalitatea perfectării și prezentării documentelor pentru</p>

	<p>înregistrarea de stat. Redacția actuală a art. (8) al. (2) nu este suficient de clară, permisivă și explicativă în privința posibilității depunerii documentelor necesare în formatul electronic.</p> <p>Aceste impedimente nu permite interacțiunea la distanță în scopul înregistrării și modificării documentelor.</p>
--	--

d) Descrieți cum a evoluat problema și cum va evolua fără o intervenție

Fără o intervenție substanțială, care ar exclude impedimentele menționate, următoarele evoluții negative sunt așteptate:

Impedimente	Evoluția efectelor negative așteptate în viitor
Inacceptarea interacțiunii la distanță din partea APC/APL și instituțiilor importante (telecomuri, utilități)	<ul style="list-style-type: none"> • Riscurile de răspândire a infecției vor fi păstrate la nivel înalt • Agenții economici și potențialii investitori se vor confrunta cu constrângeri și costuri majore în contextul pandemiei • Competitivitatea mediului de afaceri din Moldova va scădea considerabil în comparație cu alte țări, inclusiv din regiune, ceea ce Incidența actelor de corupție se va păstra la un nivel înalt sau chiar va crește • Moldova va rata potențialul de reținere și atragere a investițiilor, ceea ce va duce la o activitate de afaceri sub nivelul potențial, încasări la buget reduse și rată a șomajului sporită
Nerecunoașterea semnăturilor electronice calificate din UE	<ul style="list-style-type: none"> • Investitorii UE din Moldova se vor confrunta cu impedimente majore în desfășurarea afacerilor, în special în contextul pandemiei, fiind izolați la domiciliu sau peste hotare, fără posibilitatea de interacțiune la distanță. Astfel vor crește costurile și riscurile în afaceri. • Activitatea investitorilor din UE va fi sub nivelul potențial posibil • Nu va fi valorificat potențialul de atragere a noi investiții din UE, care reprezintă o piață enormă de capital.
Prevalența documentelor, deciziilor și comunicațiilor pe suport de hârtie din partea APC/APL și instituții importante	<ul style="list-style-type: none"> • Vor continua să prevaleze solicitări de documente pe hârtie în interacțiuni și contacte cu autorități și instituții importante, ceea ce în contextul pandemiei poate constitui riscuri și costuri exagerate pentru afaceri. • Va fi afectat volumul activității de afaceri și potențialul de creștere a afacerilor
Constrângeri în domeniul protecție datelor cu caracter personal – notificarea/înregistrarea și consimțământul doar cu semnătura autentică	<ul style="list-style-type: none"> • Majoritatea activităților de afaceri vor continua să activeze cu încălcări și riscuri majore de sancționare și sistare a activității • Multe activități economice cu potențial major economic nu vor putea să fie dezvoltate în Moldova
Inacceptarea înregistrării	<ul style="list-style-type: none"> • Agenții economici vor continua să se confrunte cu costuri și riscuri majore legate de obligația de a contacta fizic cu ASP în

<p>întreprinderilor și modificării documentelor de constituire la distanță</p>	<p>scopul fondării întreprinderilor și modificării actelor de constituire. În contextul pandemiei gravitatea acestor impedimente crește enorm</p> <ul style="list-style-type: none"> • Va fi ratat un potențial enorm de deschidere de noi afaceri și creștere a activității economice și locurilor de muncă
--	---

e) Descrieți cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate și identificați carențele prevederilor normative în vigoare, identificați documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului

Propunerile actuale sunt dezvoltate în contextul „Foi de parcurs pentru impulsionearea procesului de digitizare a economiei naționale și dezvoltare a comerțului electronic”, aprobată de Ministerul Economiei și Infrastructurii la 27 iulie 2020.

Dat fiind că problema analizată în acest document ține de impedimente legale, cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate și carențele prevederilor normative în vigoare sunt descrise în compartimentul cu privire la identificarea opțiunilor. Sunt vizate în special următoarele acte legislative:

- Legea privind birourile istoriilor de credit nr. 122/2008;
- Codul contravențional aprobat prin Legea nr. 218/2008;
- Codul civil al Republicii Moldova;
- Legea cu privire la informatică nr. 1069/2000;
- Legea privind comerțul electronic nr. 284/2004;
- Legea privind protecția consumatorilor nr. 105/2003;
- Legea privind comunicațiile electronice nr. 241/2007;
- Legea cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului nr. 308/2017;
- Legea privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător nr. 160/2011;
- Legea cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului nr. 263/2005;
- Legea cu privire la schimbul de date și interoperabilitate nr. 142/2018
- Legea nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni,
- Legea nr.135/2007 privind societățile cu răspundere limitată,
- Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali,
- Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543/1998
- Legea privind administrația publică locală nr. 436/2006
- Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2007
- Legea privind administrația publică centrală de specialitate nr. 98/2012
- Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr.303/2013
- Legea privind semnătura electronică și documentul electronic nr.91/2014
- Legea privind achizițiile publice nr.131/2015
- Legea cu privire la energia electrică nr.107/2016
- Legea cu privire la gazele naturale nr.108/2016
- Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018
- Codul Muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003

În domeniul protecție datelor cu caracter personal și recunoașterii semnăturilor electronice calificate există cadrul legal UE, cu care Moldova urmează să se armonizeze:

- Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE
- Regulamentul (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 iulie 2014 privind identificarea electronică și serviciile de încredere pentru tranzacțiile electronice pe piața internă și de abrogare a Directivei 1999/93/CE

2. Stabilirea obiectivelor

a) Expuneți obiectivele (care trebuie să fie legate direct de problemă și cauzele acesteia, formulate cuantificat, măsurabil, fixat în timp și realist)

Obiectivul general este valorificarea de reținere și atragere a investițiilor și activităților economice în general, astfel fiind totodată păstrate și deschise noi locuri de muncă

Obiectivele specifice care țin de cauzele problemei (impedimentele legislative) sunt expuse în tabelul următor:

Obiective	Descriere
Acceptarea documentelor electronice semnate cu semnătura calificată în majoritatea cazurilor de interacțiune cu APC și APL, precum și operatori de telefonie mobilă și utilități publice	Conformarea cu amendamentele legislative ar putea să nu fie la 100% imediat, prin urmare va fi depus un efort constant de monitorizare și impunere a respectării. Totodată, vor fi dezvoltate soluții de automatizare a relațiilor care vor ajuta și mai mult conformării.
Acceptarea semnăturilor electronice calificate din UE în majoritatea cazurilor de aplicare a acestora	Vor fi monitorizate cazurile de aplicare a astfel de semnături și rezultatul acestora (acceptarea acestora)
Acceptarea solicitărilor la distanță de înregistrare, modificare și radiere a afacerilor	Vor fi monitorizate solicitările de înregistrare și modificare a documentelor de constituire la distanță și ponderea acestora
Emiterea majorității documentelor și deciziilor APC și APL în format de document electronic	Vor fi monitorizate ponderile documentelor și deciziilor emise în format electronic după autorități
Excluderea notificărilor la CNPDCP și liberalizarea formatului de exprimare a consimțământului subiecților prelucrării dotalelor cu caracter personale	Monitorizarea adresărilor pentru notificare/autorizare, pentru costata reducerea și lipsa acestora Monitorizarea/estimarea formelor de manifestare a consimțământului

3. Identificarea opțiunilor

a) Expuneți succint opțiunea „a nu face nimic”, care presupune lipsa de intervenție

Evoluția situației curente este prezentată în secțiunea cu privire la definirea problemei și, practic, reprezintă opțiunea „a nu face nimic”.

b) Expuneți principalele prevederi ale proiectului, cu impact, explicând cum acestea ținesc cauzele problemei, cu indicarea noutăților și întregului spectru de soluții/drepturi/obligații ce se doresc să fie aprobate

Tabelul de mai jos reprezintă sumativ corelația dintre cauzele problemei (principalele impedimente), explicate în secțiunea cu privire la definirea problemei și principalele prevederi din proiectul amendamente propus:

Cauza problemelor (actele normative menționate în compartimentul care ține de cauzele probleme expus supra)	Principalele prevederi din proiect care vin să elimine impedimentele
INTERACȚIUNEA LA DISTANȚĂ	
Codul Muncii al Republicii Moldova nr.154/2003	Se propune ca angajatorul și salariatul să fie în drept să încheie, să modifice și/sau să înceteze contractul individual de muncă prin schimbul de documente electronice cu utilizarea semnăturii electronice avansate calificate. Totodată, se propune ca, în toate cazurile în care se prescrie înștiințarea/aducerea la cunoștință a salariatului a unui document/act/fapt, aceasta va avea loc prin orice modalitate care permite confirmarea recepționării, nu doar ” sub semnătură”
Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116 din 19.07.2018	Au fost propuse completări și modificări la art. art.28, 46, 49, 75, 82, 83, 97, 98, 108, 119, 120, 121, 129, 154 și 154, la fel Codul a fost completat cu articolul 110 ¹ în care se reglementează procedura de notificare prin poștă electronică sau prin mijloace de comunicare electronice. Modificările vin să elimine constrângerile care onligă doar semnătura olografă, document pe hârtie etc. și nu conține specificări în privința semnăturii electronice, documentului electronic, poștei electronice și altui tip de comunicări la distanță (decît poșta convențională).
Legea privind administrația publică centrală de specialitate nr. 98/2012 și Legea privind administrația publică locală nr. 436/2006	S-a inclus obligația autorităților publice centrale și locale de a utiliza semnătura electronică și documentul electronic, de a face uz de mijloacele de comunicare electronică în desfășurarea procedurii administrative, în procesul de comunicare cu persoanele vizate și procesul de prestări servicii din competența autorităților în cauză, precum și a ține dosarele administrative prioritar în variantă electronică.
Legea cu privire la energia electrică nr.107 din 27.05.2016, Legea cu privire la gazele	Se prevede obligația furnizorilor (în raport cu consumatorii și utilizatorii) de a utiliza mijloace electronice de comunicare dacă sunt disponibile și funcționale, precum și interdicția să refuze sau să nu dea curs cererilor, petițiilor și adresărilor din motiv că au fost

<p>naturale nr.108 din 27.05.2016, Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr.303 din 13.12.2013, Legea comunicațiilor electronice nr. 241-XVI din 15.11.2007</p>	<p>transmise în formă electronică, dacă acestea întrunesc cerințele prevăzute de legislația ce reglementează documentele electronice</p>
<p>Legea privind achizițiile publice nr.131/2015</p>	<p>Pentru a impulsiona complementar utilizarea documentelor în format electronic, se propune de a exclude din art.33 alin.(7) unul din temeiurile care exonerează autoritatea de obligația de a utiliza mijloacele electronice de comunicare, și anume temeiul indicat la lit.(c) – „utilizarea mijloacelor electronice de comunicare ar necesita un echipament de birou specializat care nu este disponibil în general pentru autoritatea contractantă”. Acest temei poate fi invocat în marea majoritate a cazurilor, este unul destul de vag, odată ce nu e clar în primul rind ce înseamnă „echipament de birou specializat”, precum și nu este clar ce presupune „nu este disponibil în general”. Complementar se impune, prin modificări la art.45 și 65, prioritatea dosarului achiziției publice în format electronic, precum și se indică posibilitatea operatorului economic de a transmite documente care nu necesită să fie semnate electronic, luând în calcul și că numărul de semnături electronice care pot fi aplicate (puse la dispoziția persoanei de către prestator) este limitat în dependență de pachetul ales și plata corespunzătoare. Totodată se completează art.16 cu obligația de a acorda accesul la SIA „RSAP” prin semnarea acordurilor corespunzătoare prioritar în formă electronică, odată ce s-a constatat că în prezent, în practică, operatorii trebuie să facă o vizită la Chișinău pentru a semna în mod obligatoriu pe hârtie contractul de acces</p>
<p>Legea privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător nr.160/2011</p>	<p>Se completează la art.6 cu prevederi care ar pune prioritate anume pe formatul electronic al actelor permissive, cu unele excepții, precum și interdicția de a solicita semnătura olografă de la beneficiarul actului permisiv, dacă acest act a fost solicitat și emis în formă electronică.</p>
<p>Legea privind semnătura electronică și documentul electronic nr. 91/2014</p>	<p>Se propune modificarea art. 11, alin (1), lit. b) astfel ca semnătura calificate să fie obligatorii doar pentru autorități. Astfel, beneficiarii de servicii publice în anulate cazuri vor putea solicita servicii și fără semnături calificate. Se propune completarea art.13 pentru a face diferențierea între „documentul electronic” și orice alt înscris/document în format</p>

	<p>electronic, pentru a facilita în raporturile publice și private posibilitatea circulației legale a unor asemenea înscrisuri sau copii, altele decât documentele electronice (pe care este aplicată semnătura electronică). Completarea este propusă în urma constatării realităților existent, când în scopul informării și confirmării unor informații sau existenței unor acte oficiale nu este necesară semnătura electronică și respectarea rigorilor documentului electronic, în sensul Legii nr.91/2014, fiind suficiente doar unele înscrisuri în format electronic sau unele copii simple scanate ale documentelor oficiale.</p>
<p>Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543/1998</p>	<p>Pentru a putea dezvolta fluxul de documente electronice în acest domeniu, este important de stabilit prioritatea dosarului electronic și de admis expres toate posibilitățile de comunicare și schimb de documente, în special prin mijloace electronice de comunicare. În acest scop au fost operate modificări și completări la art. art. 20, 26, 29, 36</p>
<p>Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24.10.2008:</p>	<p>Cu scopul de a contracara și preveni practicile autorităților și instituțiilor publice de neacceptare a documentelor electronice și situațiilor în care nu se dă curs la cererile și petițiilor care parvin în formă de document electronic, precum și a asigura utilizarea mijloacelor electronice de comunicare care sunt la dispoziția autorității dar și neonorarea obligației de a emite acte în format electronic, se completează Codul cu un articol suplimentar - articolul 313⁷ - excesul de putere în cazul formatului electronic al documentelor. Se propune ca fapta contravențională să fie constată și examinată de colaboratorii de poliție (art.400).</p>
<p>RECUNOAȘTEREA SEMNĂTURILOR ELECTRONICE CALIFICATE DIN UE</p>	
<p>Legea privind semnătura electronică și documentul electronic nr. 91/2014</p>	<p>Pentru a facilita utilizarea mai pe larg a unei varietăți mai mari de semnături electronice (emise în cadrul național și în cadrul altor state), se prevede la art.4 că sub incidența semnăturii avansate calificate intră nu doar prestatorii acreditați conform cadrului național, dar și cei recunoscuți, conform metodelor prevăzute la art.6. Totodată, complementar se indică în art.6 că prestatorii de servicii de certificare acreditați în cadrul UE, se recunosc automat, în virtutea prevederilor legii, luând în calcul mecanismul de notificare deja existent la nivelul UE, prevăzut la art.9 din Regulamentul (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 iulie 2014 privind identificarea electronică și serviciile de încredere pentru tranzacțiile electronice pe piața internă și de abrogare a Directivei 1999/93/CE.</p>
<p>IMPEDIMENTE CARE ȚIN DE PROTECȚIA DATELOR CU CARACTER PERSONAL</p>	
<p>Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal</p>	<p>Prin proiect se propune:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Substituirea cuprinsului consimțământului actual cu forma prevăzută de art. 4 pct. 11 din GDPR, conform căruia, consimțământul la prelucrarea datelor cu caracter personal va

reprezenta orice manifestare de voință liberă, specifică, informată și lipsită de ambiguitate a subiectului de date prin care acesta acceptă, printr-o declarație sau printr-o acțiune fără echivoc, ca datele cu caracter personal care-l privesc să fie prelucrate. Astfel, arealul formei de consimțământ se va extinde în afara criteriilor de formă: scrisă sau electronică, similar cu criteriile prevăzute de Codul civil față de actul juridic. Totodată, caracteristica consimțământului fiind completată cu cerința de conținut de a fi: liber, specific, informat și lipsit de ambiguitate.

- Anularea procedurii de notificare care presupune înregistrarea și autorizarea în calitate de operator de date cu caracter personal, reieșind din numeroasele disfuncționalități tehnice, vicii de procedură, cadrul juridic învechit și desuet. Anularea notificării, vine să fie înlocuită cu alte instrumente moderne, proporționale și adecvate regăsite în aquis-ul european, cum ar fi:
 - a) Efectuarea impactului asupra protecției datelor cu caracter personal, procedură care se realizează pe intern de către operatorul de date, având la bază numite criterii specifice de formă și conținut, care creionează situațiile în care urmează a fi realizată. Mai mult, această evaluare, se va efectua de sine stătător de către operatorul de date, bazându-se pe liniile directorii și suportul care va fi oferit de către Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, gratuit, prin mijloace ne-invazive care vor exclude procesul administrativ anevoios realizată în prezent prin notificarea și autorizarea în calitate de operator de date.
 - b) Instituirea procedurii de consultare prealabilă, are drept scop substituirea procedurii de înregistrarea/autorizare cu procedura de consultare. Beneficiul major al acestei proceduri este că CNPDCP va fi obligat, pe cazuri concrete sesizate de către solicitanți, să vină cu recomandări și consiliere scrisă, specifică, într-un limbaj ușor de înțeles, privind modul de punerea în aplicare a cerințelor de protecție a datelor cu caracter personal. Și în cazul dat, procedura va fi gratuită, fiind stabilit un termen limită în care CNPDCP va oferi poziția pe caz.
 - c) Enunțarea clară a sarcinilor și responsabilităților persoanei responsabile cu protecția datelor cu caracter personal. Aceste sarcini și responsabilități corespund în totalitate cu aquis-ul european privind protecția datelor cu caracter personal, ceea ce va permite accesarea pieței serviciilor Uniunii Europene în domeniul comerțului inclusiv cel electronic, dar și cel al serviciilor TIC. Includerea acestor normativități, va ajusta acele vicii de reglementare care se relevă în prezent.

Includerea principiului liberei circulației a datelor cu caracter personal către Spațiului Economic European, dar și altor țări în raport

	<p>cu care CNPDCP va stabili că asigură un nivel adecvat de protecția datelor. Simplificarea cerințelor privitor la transferul transfrontalier dar și în special excluderii autorizării acestor operațiuni de către CNPDCP, va facilita utilizarea instrumentelor moderne de lucru la distanță cu informația.</p>
<p>Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale</p>	<p>În contextul excluderii consimțământului subiectului de date cu caracter personal, se propune transmiterea/dezvăluirea informațiilor despre consum și facturile achitate să poate fi realizată ținându-se cont de legislația care reglementează informația cu accesibilitate limitată, care se referă nu doar la Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal dar și prevederile Codului civil referitor la secretul comercial, prevederile Codului de procedură penală referitor la confidențialitatea urmăririi penale, prevederile Legii cu privire la secretul de stat în cazul datelor de consum și facturile achitate care au fost parafate ca fiind secret de stat etc.</p>
<p>Legea nr. 122/2008 privind birourile istoriilor de credit</p>	<p>În contextul excluderii consimțământului subiectului de date, se propune excluderea necesității obținerii consimțământului subiectului de date în procedura de formare a istoriei creditare, or, aplicarea criteriului de consimțământ este viciată și denaturează esența Legii nr. 133/2011, care prevede alte temeieri legale de prelucrare a datelor care sunt opozabile speței precum: existența unui contract la care subiectul datelor face parte (formarea istoriei creditare nu poate avea loc în afara existenței unei creanțe care este formalizată prin contract și nu consimțământul la prelucrarea datelor) iar accesarea și utilizarea datelor din istoria creditară are la bază interesul legitim al operatorului (al entității care verifică istoria creditară a unui anumit subiect de drept, pentru a putea stabili riscurile în ceea ce privește creditele neperformante, inclusiv evitarea restricțiilor și incompatibilităților legate de măsurile de precauție privind identificarea beneficiarului efectiv și a persoanelor expuse politic, în conformitate cu legislația din domeniul combaterii spălării banilor și finanțării terorismului).</p>
<p>Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002</p>	<p>În contextul excluderii consimțământului subiectului de date, se propune adaptarea conținutului normei ce se referă la „prezumția de consimțământ” care îngustează nejustificat aplicabilitatea regimul juridic al temeierilor legale prevăzut de Legea nr. 133/2011, or, prin prezenta normă, legiuitorul formalizează ingerința justificată în viața privată doar din perspectiva consimțământului tacit, inclusiv, modul de retragere a acestuia, însă în mod inerent, așa cum rezultă expres din art. 5 din Legea nr. 133/2011 dar și din art. 6 din GDPR, consimțământul la prelucrarea datelor este doar unul dintre temeierile legale care stă la baza unei prelucrări de date, în acest sens, norma propusă aduce în concordanță prevederile legii cadru privind protecția datelor cu caracter personal, care va permite coroborarea corespunzătoare a acestor principii de drept la conținutul altor legi</p>

	organice precum: Legea privind protecția datelor cu caracter personal și Legea cu privire la libertatea de exprimare.
Legea nr. 1069/200 cu privire la informatică	În contextul excluderii consimțământului subiectului de date, se propune excluderea noțiunii de date cu caracter personal și datelor nominative, pentru a reduce riscul de interpretare și a restabili sensul univoc al acestor definiții, în situațiile în care se necesită catalogarea subiectului de drept și a obiectului normei materiale aplicabile atunci când se stabilește temeiul legal la prelucrarea datelor cu caracter personal
Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului	În contextul excluderii consimțământului subiectului de date, se propune completarea cu textul specific care va exclude viciul de interpretare asupra pretinsului fapt al necesității colectării consimțământului subiectului de date pentru acțiunile de verificare a autenticității și veridicității datelor beneficiarilor efectivi, inclusiv prin intermediul resurselor informaționale de stat, or prelucrarea are loc în temeiul legii și nu în bază de consimțământ. În contextul excluderii înregistrării și autorizării în calitate de operator de date, se propune, sub aspect tehnic, excluderea normelor de trimitere la Legea nr. 133/2011, care se referă la înregistrarea și autorizarea în calitate de operator de date cu caracter personal, inclusiv la aspectul transferului transfrontalier, cu oferirea criteriilor de bază de responsabilitate în cazul prelucrării datelor cu caracter personal în scopurile specifice, în special: modul de ținere a evidenței restricțiilor și procedura de repunere în drepturile restrânse ale subiecților de date.
Legea nr. 263/2005 cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului	În contextul excluderii consimțământului subiectului de date, se propune delimitarea expresă a consimțământului pentru intervenția medicală și a consimțământului pentru prelucrarea datelor cu caracter personal, care adesea, erau confundate. În contextul excluderii înregistrării și autorizării în calitate de operator de date, se propune racordarea temeiurilor legale prevăzute de prezenta lege la temeiurile Legale prevăzute de Legea nr. 133/2011, care se referă la dezvăluirea categoriei speciale a datelor cu caracter personal, or, dezvăluirea prin transmitere poate avea loc nu doar în bază de consimțământ dar și în conformitate cu celelalte temeiuri legale: contract (de asigurări în medicină), obligație legală (procedură oficială), interes legitim (litigii în instanța de judecată etc.).
Legea nr. 142/2018 cu privire la schimbul de date și interoperabilitate:	În contextul excluderii înregistrării și autorizării în calitate de operator de date, se propune excluderea competențelor CNPDCP privind autorizarea operațiunilor de prelucrare a datelor cu caracter personal prin intermediul platformei de interoperabilitate și substituirea acestor competențe cu procedura de consultare prealabilă și realizarea impactului asupra protecției datelor cu caracter personal.

<p>Legea nr. 182/2008 cu privire la aprobarea Regulamentului Centrului pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal structurii, personalului-limită și a modului de finanțare a Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal</p>	<p>În contextul excluderii înregistrării și autorizării în calitate de operator de date, se propune excluderea competenței CNPDCP de a examina notificări și de a emite decizii de autorizare și înregistrarea asupra prelucrării datelor cu caracter personal</p>
<p>În Legea nr. Legii nr. 284/2004 privind comerțul electronic</p>	<p>În contextul excluderii înregistrării și autorizării în calitate de operator de date, se propune excluderea necesității afișării numărului de înregistrare în calitate de operator de date cu caracter personal</p>
<p>Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24.10.2008</p>	<p>În contextul excluderii înregistrării și autorizării în calitate de operator de date cu caracter personal, se propune racordarea prevederilor ce impun răspunderea contravențională la modificările și completările incluse.</p>
<p>Legea privind semnătura electronică și documentul electronic nr. 91/2014</p>	<p>În contextul excluderii consimțământului subiectului de date cu caracter personal, se propune excluderea viciilor de reglementare privitor la utilizarea consimțământului la prelucrarea datelor în calitate de unic temei legal.</p>
<p>Legea privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător nr.160/2011</p>	<p>În contextul excluderii înregistrării și autorizării în calitate de operator de date cu caracter personal, se propune excluderea CNPDCP din lista autorităților emitente de acte permissive.</p>
<p>ÎNREGISTRAREA ÎNTREPRINDERILOR ȘI MODIFICAREA DOCUMENTELOR DE CONSTITUIRE LA DISTANȚĂ</p>	
<p>Legea nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni, Legea nr.135/2007 privind societățile cu răspundere limitată, Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat</p>	<p>Proiectul propune abrogarea necesității autentificării actului de constituire, împreună cu excluderea competențelor respective din lista competențelor registratorilor de stat. Soluția propusă va exclude necesitatea respectării regulilor notariale în procesul înregistrării de stat a persoanelor juridice și, drept urmare, va activa posibilitatea comunicării între solicitantul serviciilor și Agenția, fără prezenta fizică a solicitantului și cu utilizarea semnăturii și a documentelor electronice.</p>

<p>a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002 :</p>	<p>Adițional, soluția propusă va exclude necesitatea redactării actul de constituire al unei persoane juridice de către registratorul de stat, așa cum se întâmplă la moment. În urma implementării modificărilor propuse, responsabilitatea și răspunderea pentru redactarea actului de constituire va fi “transmisă” solicitanților înregistrării – așa cum și ar trebui să fie în sensul legislației civile și corporative, întrucât, actul de constituire este, de fapt, un contract între fondatorii care trebuie să fie negociat, redactat și semnat de aceștia. În acest caz, registratorul va avea doar responsabilitatea să verifice conținutul actului de constituire prin prisma corespunderii acestuia prevederilor legii. În cazul în care, actul propus spre semnare încalcă careva prevederi legale, registratorul să fie în drept să refuze înregistrarea, indicând punctele ce urmează a fi revizuite.</p> <p>Legea nr. 220/2007 prevede într-un articol separat (art.8) reguli generale privind modalitatea perfectării și prezentării documentelor pentru înregistrarea de stat. Redacția actuală a art. (8) al. (2) nu este suficient de clară, permisivă și explicativă în privința posibilității depunerii documentelor necesare în formatul electronic. Proiectul propune clarificarea acestui proces, precum și introducerea posibilității comunicării deciziilor luate de organul înregistrării de stat pe calea electronică și/sau pe suport de hârtie, la alegerea solicitantului serviciilor respective. Totodată se impune completarea art.8, pentru a separa cererile de alte documente, copii și acte confirmative, care nu necesită să fie semnate (olograf sau electronic), cu scopul de a facilita circulația acestora.</p> <p>Totodată se completează art.34 în care se obligă organul înregistrării de stat să elibereze actele prioritar în format electronic</p>
<p>c) Expuneți opțiunile alternative analizate sau explicați motivul de ce acestea nu au fost luate în considerare</p>	
<p>Dat fiind că problemele abordate în această analiză țin de cadrul legislative, nu au fost identificate opțiuni alternative care nu presupun amendamente legislative. Cu toate acestea, amendamentele legislative propuse vor necesita un șir de măsuri organizatorice, de monitorizare și asigurare a respectării legislației pentru atingerea unui nivel cât mai înalt de beneficii.</p>	
<p>4. Analiza impacturilor opțiunilor</p>	
<p>a) Expuneți efectele negative și pozitive ale stării actuale și evoluția acestora în viitor, care vor sta la baza calculării impacturilor opțiunii recomandate</p>	
<p>Nu sunt prevăzute careva efecte pozitive majore ale evoluției stării actuale în viitor. Efectele negative sunt expuse în compartimentul care ține de evoluția problemei în viitor.</p>	
<p>b¹) Pentru opțiunea recomandată, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea</p>	

Domeniul de intervenție	Impacturi																																
<p>Interacțiunea la distanță cu APC/APL și instituții importante</p>	<p><u>BENEFICIU:</u></p> <p>Conform studiului Băncii Mondiale “Costul desfășurării afacerii 2019”, ponderea timpului managementului întreprinderilor utilizat pentru comunicarea cu reprezentanții organelor de stat a constituit cca. 8,8%, acest indicatori descriind în linii mari gradul de influență a organelor de stat asupra întreprinderii.</p> <p>În prezent nu este dusă o statistică oficială cu privire la numărul total de interacțiuni și acte necesare de a fi obținute anual de agenții economici în raport cu autorități publice.</p> <p>Pentru a înțelege magnitudinea numărului de interacțiuni, sunt prezentate unele date relevante în tabelul de mai jos:</p> <table border="1" data-bbox="472 814 1408 1877"> <thead> <tr> <th data-bbox="472 814 1183 892">Unele interacțiuni</th> <th data-bbox="1183 814 1408 892">Numărul interacțiunilor</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="472 892 1183 970">Nr. de agenți economici activi (statistica.gov.md)</td> <td data-bbox="1183 892 1408 970">56000</td> </tr> <tr> <td data-bbox="472 970 1183 1047">Nr. de controale in 2019 (controale.gov.md)</td> <td data-bbox="1183 970 1408 1047">50078</td> </tr> <tr> <td data-bbox="472 1047 1183 1125">Din numărul total de controale a agenților economici, controale fiscale (controale.gov.md)</td> <td data-bbox="1183 1047 1408 1125">15092</td> </tr> <tr> <td data-bbox="472 1125 1183 1203">Total cotroale fiscale, inclusiv cetateni (sfs.gov.md)</td> <td data-bbox="1183 1125 1408 1203">48000</td> </tr> <tr> <td data-bbox="472 1203 1183 1323">1,9 vizite de control in mediu per întreprindere (studiul Costul Desfășurării Afacerilor – uipac.gov.md) Estimat ca 56000 întreprinderi înmulțit la 1,9ori.</td> <td data-bbox="1183 1203 1408 1323">106400</td> </tr> <tr> <td data-bbox="472 1323 1183 1400">Total controale (1,9 vizite mediu + controale fiscale neincluse în controale.gov.md (48000-15000)</td> <td data-bbox="1183 1323 1408 1400"><u>139308</u></td> </tr> <tr> <td data-bbox="472 1400 1183 1465">Date ASP din Registrul unităților de drept:</td> <td data-bbox="1183 1400 1408 1465"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="472 1465 1183 1503">Nr. de înregistrări</td> <td data-bbox="1183 1465 1408 1503"><u>6645</u></td> </tr> <tr> <td data-bbox="472 1503 1183 1541">Nr. de modificări documente</td> <td data-bbox="1183 1503 1408 1541"><u>27670</u></td> </tr> <tr> <td data-bbox="472 1541 1183 1579">Nr. de radieri</td> <td data-bbox="1183 1541 1408 1579"><u>10263</u></td> </tr> <tr> <td data-bbox="472 1579 1183 1617">Nr. de extrase înregistrare</td> <td data-bbox="1183 1579 1408 1617"><u>45232</u></td> </tr> <tr> <td data-bbox="472 1617 1183 1654"></td> <td data-bbox="1183 1617 1408 1654"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="472 1654 1183 1692">Notificări in comerț au depus 51% (uipac.gov.md)</td> <td data-bbox="1183 1654 1408 1692"><u>28560</u></td> </tr> <tr> <td data-bbox="472 1692 1183 1730"></td> <td data-bbox="1183 1692 1408 1730"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="472 1730 1183 1877">Nr. tipurilor de servicii administrative eliberate de autorități centrale subordonate Guvernului sau autorităților din gestiunea acestora (Doar tipuri de servicii presate de APC subordonate Guvernului sunt</td> <td data-bbox="1183 1730 1408 1877"><u>344000</u></td> </tr> </tbody> </table>	Unele interacțiuni	Numărul interacțiunilor	Nr. de agenți economici activi (statistica.gov.md)	56000	Nr. de controale in 2019 (controale.gov.md)	50078	Din numărul total de controale a agenților economici, controale fiscale (controale.gov.md)	15092	Total cotroale fiscale, inclusiv cetateni (sfs.gov.md)	48000	1,9 vizite de control in mediu per întreprindere (studiul Costul Desfășurării Afacerilor – uipac.gov.md) Estimat ca 56000 întreprinderi înmulțit la 1,9ori.	106400	Total controale (1,9 vizite mediu + controale fiscale neincluse în controale.gov.md (48000-15000)	<u>139308</u>	Date ASP din Registrul unităților de drept:		Nr. de înregistrări	<u>6645</u>	Nr. de modificări documente	<u>27670</u>	Nr. de radieri	<u>10263</u>	Nr. de extrase înregistrare	<u>45232</u>			Notificări in comerț au depus 51% (uipac.gov.md)	<u>28560</u>			Nr. tipurilor de servicii administrative eliberate de autorități centrale subordonate Guvernului sau autorităților din gestiunea acestora (Doar tipuri de servicii presate de APC subordonate Guvernului sunt	<u>344000</u>
Unele interacțiuni	Numărul interacțiunilor																																
Nr. de agenți economici activi (statistica.gov.md)	56000																																
Nr. de controale in 2019 (controale.gov.md)	50078																																
Din numărul total de controale a agenților economici, controale fiscale (controale.gov.md)	15092																																
Total cotroale fiscale, inclusiv cetateni (sfs.gov.md)	48000																																
1,9 vizite de control in mediu per întreprindere (studiul Costul Desfășurării Afacerilor – uipac.gov.md) Estimat ca 56000 întreprinderi înmulțit la 1,9ori.	106400																																
Total controale (1,9 vizite mediu + controale fiscale neincluse în controale.gov.md (48000-15000)	<u>139308</u>																																
Date ASP din Registrul unităților de drept:																																	
Nr. de înregistrări	<u>6645</u>																																
Nr. de modificări documente	<u>27670</u>																																
Nr. de radieri	<u>10263</u>																																
Nr. de extrase înregistrare	<u>45232</u>																																
Notificări in comerț au depus 51% (uipac.gov.md)	<u>28560</u>																																
Nr. tipurilor de servicii administrative eliberate de autorități centrale subordonate Guvernului sau autorităților din gestiunea acestora (Doar tipuri de servicii presate de APC subordonate Guvernului sunt	<u>344000</u>																																

688, dar nu a fost estimat acestor servicii prestate anual. Dacă presupunem că în mediu au fost eliberate cca. 500 de servicii de fiecare gen pe an, obținem cca. 344 mii servicii administrative)	
Mai jos sunt prezentate unele servicii prestate de întreprinderi de utilități publice care ar necesita vizite. Deși majoritatea țin de solicitări din partea cetățenilor, acestea implica adesea participarea unor companii (date ANRE).	
Branșarea/Racordarea la rețea a instalațiilor interne ale solicitanților 2019	<u>7836</u>
Cereri de racordarea la rețeaua de gaze naturale 2019	<u>14773</u>
Cereri avize de racordare eliberate gaz natural 2019	<u>19352</u>
Cereri avize de racordare energie electrica 2019	<u>10049</u>
Cereri de racordarea la rețeaua energie electrica 2019	<u>14911</u>
Cereri de reconectare energie electrica 2019	<u>20266</u>
Serviciile prestate de APL (Sunt numeroase și nu există o estimare exactă a numărului acestora, dar dacă luăm în calcul doar domeniul construcțiilor, utilizând avizele de racordare electricitate care sunt corelate cu careva lucrări de construcție, ținând cont de numeroase implicări ale APL - estimăm că fiecare aviz de racordare electricitate APL ar implica vreo 4 interacțiuni)	<u>40196</u>
Total pentru unele interacțiuni menționate în tabel (suma cifrelor evidențiate)	729061

În mediu, doar pentru interacțiunile menționate supra, ar ieși cca. 13 interacțiuni pe an per agent economic (729061 interacțiuni/56000 întreprinderi).

Aceste interacțiuni sunt mult mai numeroase, dacă ținem cont și de interacțiunile cu băncile, autoritățile centrale nesubordonate Guvernului, multe alte servicii și interacțiuni cu APL, telecomurile etc.

Prin urmare, în baza unui profil generic a unui agent economic și luând în calcul numărul de servicii menționate supra și multe alte, am putea efectua unele estimări, pentru a determina numărul mediu al actelor și interacțiunilor pe an, care se raportează la numărul de circa 56 mii întreprinderi. Astfel am putea estima că un agent economic, care deja a început și derulează activitatea, în raport cu autoritățile publice, bănci și alți operatori, pentru derularea activității ar trebui să opereze cel puțin 65

din interacțiuni pe an³ care necesită vizită, emiterea sau solicitarea unui document fie semnarea unui document sau registru oficial. Desigur că agenții economici care abia încep activitatea sau lichidează întreprinderea vor avea un număr mult mai mare de interacțiuni. La fel acest număr poate fi mult mai mare dacă agentul economic are un volum și o varietate mai mare de activități.

O interacțiune ar presupune o vizită (care probabil în mediu ar dura cam 1,5 ore – 30 min. deplasare, 30 min. în sediul autorității și 30 min. retur). Putem să presupunem că cel puțin în 50% din aceste interacțiuni sunt necesare 2 vizite, pentru a ridica actul/documentul solicitat, adică 97,5 vizite în 65 de cazuri. Astfel $97,5 * 1,5 \text{ ore} = 146,25 \text{ ore}$ în total se utilizează pentru media de 65 de interacțiuni anuale a unui agent economic. Pentru estimarea monetară a efortului de timp, putem utiliza salariul mediu pe economie stabilit de Guvern pentru anul curent – 7953 lei lunar, la care se adaugă contribuțiile suplimentare ale angajatorului (18%+4,5%) și media de cheltuieli suplimentare în raport cu gestiunea resurselor umane (20%), adică $7953 * 1,425 = 11333 \text{ lei lunar}$ (costuri pentru întreținerea unui angajat) sau 67,5 lei pe oră. Corespunzător $67,5 * 146,25 = 9872 \text{ lei}$. La aceste costuri se adaugă și cheltuielile de transport, în mediu 10 lei pentru vizită, adică $97,5 * 10 = 975 \text{ lei}$. În final obținem suma minimală de 10847 lei, pe care îi cheltuie un agent economic anual, cu implicarea unui singur angajat, pentru a interacționa cu autorități, bănci și alți operatori pentru a putea desfășura activitățile economice.

În baza estimărilor STISC, persoana poate obține reducerea substanțială a timpului și efortului, adică economii de circa 95% dacă interacțiunile nu se vor petrece fizic dar cu utilizarea documentului electronic și aplicarea semnăturii electronice. Astfel, dacă toate cele 65 de interacțiuni ar putea fi realizate la distanță, un agent economic ar putea obține economii de circa 10305 lei pe an. Această sumă dacă este raportată la 56 mii de întreprinzători (conform statisticii BNS), obținem economii de 577.080.000 lei pe an, ori dacă raportăm această sumă la numărul real existent de întreprinzători care dețin semnătura electronică (de la CTIF) – 32,4 mii, atunci economiile totale vor fi de 333.882.000 lei pe an.

³ Astfel, pentru aspectul fiscal și financiar (în care figurează cel puțin banca comercială, SFS, CNAM, CNAS, APL ș.a.) cel puțin 35 de acte/interacțiuni pe an (fără a include 12 raportări lunare, care pot să se efectueze în prezent online); pentru aspecte legate de angajări și gestionarea resurselor umane (Inspeția Muncii, organul responsabil de securitatea ocupațională ș.a.) cel puțin 5 acte/interacțiuni; securitatea la întreprindere (securitate antiincendiară, securitate industrială sau sanitară în dependență de domeniul de activitate – AST, ANSP, ANSA etc.) cel puțin 5 interacțiuni/acte; interacțiunea cu organele de control și reglementare pe domeniul specific de activitate (conform activității economice, poate fi ANTA, AST, ANSA, AMDM, ANRCETI, ANRE etc.), cel puțin 5 interacțiuni/acte; în raport cu prestatorii de servicii și produse indispensabile pentru activitate (gaz, energie electrică, apă și canalizare, salubritate etc.) cel puțin 5 interacțiuni; în rest mai este o variație suplimentară destul de mare de acte și interacțiuni în dependență de specificul activității și de volumul de lucru al agentului economic (dacă face operațiuni de import/export – Serviciul Vamal, dacă are proces de producție cu impact asupra mediului – Agenția de Mediu și Inspectoratul pentru Protecția Mediului ș.a.m.d.) pentru care estimăm încă cel puțin 10 acte/interacțiuni.

Chiar și dacă numai jumătate din aceste interacțiuni vor fi posibile doar prin mijloace electronice de comunicare, oricum economiile sunt destul de mari – de circa 5152,5 lei pe an per întreprindere (sau raportat la 56 mii de întreprinzători – 322.140.000 lei pe an, corespunzător la 32,4 mii de întreprinzători – 186.381.000 lei).

În special dacă le comparăm cu însăși costul obținerii și întreținerii unei semnături electronice, care, conform nomenclatorului de tarife STISC se estimează la 230 lei pe an, dacă se procură pachet de semnături pentru 2 ani la prețul de 460 lei, astfel raportat la 56 mii de întreprinderi costurile globale pentru întreținerea semnăturii electronice ar fi de 12 880 000 lei pe an.

Pe lângă aceste estimări, trebuie să atestăm și beneficii evidente care nu pot fi estimate la moment:

- creșterea nivelului de investiții din exterior, mai bine zis asigurarea că investițiile potențiale nu vor fi ratate din cauza pandemiei și restricțiilor de carantină;
- diminuarea incidenței și expunerii la COVID și alte boli, prin crearea alternativelor viabile pentru vizitele fizice și călătoriilor impuse prin transport în comun;
- valorificarea pe deplin, din partea autorităților și instituțiilor publice, a nivelului de dezvoltare tehnologică, ceea ce duce la o eficiență multă mai înaltă a proceselor la autoritate și în interacțiune cu alte autorități și cu cetățenii.

COSTURI:

Nu sunt presupuse costuri majore, deoarece toate APL/APC au semnături electronice și agenții economici la fel. Conform tarifelor publicate de STISC, menținerea semnăturii electronice avansate calificate se estimează la 230 lei pe an, dacă se procură serviciul de certificat a cheii publice pentru 2 ani la prețul de 460 lei. Astfel raportat la 56 mii de întreprinderi costurile globale pentru întreținerea semnăturii electronice ar fi de 12 880 000 lei pe an, ori în raport cu 32,4 mii costurile se cifrează la 7 452 000 lei.

Chiar dacă mai adăugăm la aceste costuri și cheltuielile autorităților și instituțiilor publice pentru menținerea și întreținerea semnăturii electronice, oricum costurile globale nu vor depăși valoarea de circa 15 milioane lei. Cu atât mai mult că APL/APC au toată libertatea să continue fluxul și arhivarea documentelor pe hârtie pe interior, până nu se transferă pe flux electronic. Această cifră este net inferioară cu economiile ce pot fi căpătate din implementarea pe larg comunicării prin mijloace electronice, care se estimează (cum este indicat mai sus) la cel puțin două miliarde de lei anual, fără a ține cont și de beneficiile pentru autorități și instituții din eficientizarea și simplificarea proceselor interne în baza comunicării prin mijloace electronice.

	<p>Mai mult ca atât, considerăm că odată cu popularizarea utilizării semnăturii electronice și creșterii utilizării acesteia, prețul serviciilor de semnătură electronică se va diminua considerabil.</p> <p><u>BENEFICII NETE:</u></p> <p>Beneficiile în cazul unui scenariu mai moderat (jumătate din agenții economici beneficiază) pot reprezenta economii de costuri administrative de cca. 186 milioane lei pe an. Aceste estimări nu includ toate beneficiile pentru cetățeni, care ar putea fi semnificativă, ceea ce compensează eventualul exces în estimarea beneficiilor. Mai mult ca atât, nu au putut să fie estimate beneficiile de activitate economică datorată optimizărilor.</p> <p>Costurile de dotare cu certificate calificate pentru semnătura electronică nu ar depăși 12,8 milioane lei per an.</p> <p>Prin urmare, <u>beneficiile nete ar putea depăși 173 milioane lei per an</u> (186-13=173 milioane lei)</p>
<p>Recunoașterea semnăturilor electronice calificate din UE</p>	<p><u>BENEFICII:</u></p> <p>În UE locuiesc cca. 500 milioane persoane și sunt fondate cca. 28 milioane de întreprinderi, investițiile plasate peste hotare de către UE fiind de cca. 9 trilioane euro.</p> <p>În Moldova sunt investii majore din UE.</p> <p>Investitorii din UE fiind blocați în carantină, inclusiv peste hotare nu au posibilitate să gestioneze afacerile la distanță.</p> <p>Ar putea fi reținute multe investiții din UE și atrase noi investiții.</p> <p>Moldova și-a asumat armonizarea, inclusiv cu Regulamentul UE eIDAS, prin care se recunosc semnăturile în spațiul UE și ar trebui să fie preluate în Moldova.</p> <p><u>COSTURI:</u></p> <p>Costuri majore nu sunt așteptate, deoarece investiții tehnice majore nu sunt necesare. În UE există infrastructura necesară de verificare a valabilității semnăturilor, inclusiv automatizată și poate fi folosită în Moldova.</p>
<p>Excluderea notificării/înregistrării la CNPDCP a operatorilor de date cu caracter</p>	<p><u>BENEFICII:</u></p> <p>La moment au fost notificate/înregistrate puține entități în Moldova. În principiu sub incidența notificării/înregistrării cad majoritatea agenților economici.</p>

<p>personal și acceptarea consimțământului posesorilor datelor personale în mai multe forme flexibile</p>	<p>La situația anului 2019 la CNPDCP au fost notificați cca. 2800 instituții, inclusiv agenți economici. Cu toate acestea sub incidența legii cad 56,000 agenți economici activi⁴ și 240 000 de agenți economici⁵ inclusiv cei pasivi sau în proces de lichidare, fără a lua în calcul organizațiile necomerciale, autoritățile și instituțiile publice, profesiile liberare dar și persoanele fizice care ar cădea sub această obligație, iar notificarea/înregistrarea tuturor agenților economici, ar dura circa 685 de ani și toți se află sub riscul sancțiunilor grave sau sistării activității. Procedura de notificare este foarte neclară, discreționară și poate dura 7 luni de zile, chiar și în cazul unor entități și companii mari deservite de echipe de juriști, spre exemplu în cazul a 3 operatori de date: a) prestator de servicii în comunicații electronice, b) instituții bancare și c) retailer, durata de înregistrare în calitate de operator de date durează de mai bine de 1,5 ani.</p> <p>Obligația de colectare a consimțământului pe hârtie sau cu semnătura electronică calificată face practic imposibile așa activități economice precum: comunicarea electronică, marketing direct, prospectarea comercială, intervierea la distanță etc.</p> <p>Prin urmare, beneficiile acestei intervenții ar fi evitarea unui colaps economic major, când multe entități ar fi sancționați sau și-ar sista activitatea, Adicional, mulți investitori evită să vină pe piața Moldovei din cauza acestor impedimente, ceea cauzează ratarea uni flux investițional considerabil, ce ar putea fi recuperat în cazul intervenției.</p> <p>Vor fi economii de bani publici (efortul CNPDCP de procesare a notificărilor)</p> <p><u>COSTURI:</u></p> <p>Costuri majore nu sunt prevăzute.</p>
<p>Înregistrarea întreprinderilor și modificarea documentelor de constituire la distanță</p>	<p><u>BENEFICII:</u></p> <p>În anul 2019 au fost înregistrate cca. 6600 unități de drept, operate peste 27 mii modificări în documentele de constituire, radiate cca. 10 mii unități de drept, emise cca. 45 mii extrase. Practic toate aceste servicii necesită vizite și interacțiuni fizice și practic de două ori – pentru depunerea și ridicarea actelor.</p> <p>Estimarea beneficiilor din economii de costuri administrative din acest domeniu au fost incluse în calculele compartimentului anterior care ține de interacțiunea la distanță</p>

⁴ <https://statistica.gov.md/category.php?l=ro&idc=368>

⁵ <https://date.gov.md/ckan/ro/dataset/11736-date-din-registrul-de-stat-al-unitatilor-de-drept-privind-intreprinderile-inregistrate-in-repu#>

	<p>Adițional ar putea fi atrase investiții enorme și prevenite plecările de capital. Vor fi economii pentru sectorul public, fiind reduse costurile de proceduri excluse și probabil personal redus sau realocat.</p> <p><u>COSTURI:</u></p> <p>Nu sunt prevăzute costuri majore.</p>
<p>b²) Pentru opțiunile alternative analizate, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea</p>	
<p>Nu este aplicabil.</p>	
<p>c) Pentru opțiunile analizate, expuneți cele mai relevante/iminente riscuri care pot duce la eșecul intervenției și/sau schimba substanțial valoarea beneficiilor și costurilor estimate și prezentați presupuneri privind gradul de conformare cu prevederile proiectului a celor vizate în acesta</p>	
<p>Nu au fost identificate riscuri majore de distorsionare a impacturilor, în cazul în care vor fi aprobate amendamentele și monitorizată implementarea.</p>	
<p>d) Dacă este cazul, pentru opțiunea recomandată expuneți costurile de conformare pentru întreprinderi, dacă există impact disproporționat care poate distorsiona concurența și ce impact are opțiunea asupra întreprinderilor mici și mijlocii. Se explică dacă sînt propuse măsuri de diminuare a acestor impacturi</p>	
<p>Costurile de conformare sunt expuse în compartimentul b1)</p> <p>Dat fiind că intervenția propusă elimină ambiguități din legislație, exclude impedimente/prevederi practic imposibil de respectat de către IMM-uri și reduce considerabil riscurile și costurile administrative, acestea vor avea impact pozitiv în special asupra IMM-urilor și va îmbunătăți substanțial mediul concurențial. În Moldova din numărul total de întreprinderi aproape 99% sunt IMM-uri.</p>	
<p><u>Concluzie</u></p> <p>e) Argumentați selectarea unei opțiuni, în baza atingerii obiectivelor, beneficiilor și costurilor, precum și a asigurării celui mai mic impact negativ asupra celor afectați</p>	
<p>Opțiunea propusă va:</p> <ul style="list-style-type: none"> - genera beneficii enorme, care vor depăși cu mult orice costuri posibile (doar economiile de costuri administrative pentru sectorul privat ar putea depăși 173 milioane lei anual), - atinge obiectivele urmărite și 	

- păstra costurile la cel mai mic nivel posibil, după cum rezultă din analiza impacturilor efectuată în compartimentele expuse supra.

Costurile potențiale sunt mici și nu pot periclita implementarea intervenției propuse.

5. Implementarea și monitorizarea

a) Descrieți cum va fi organizată implementarea opțiunii recomandate, ce cadru juridic necesită a fi modificat și/sau elaborat și aprobat, ce schimbări instituționale sunt necesare

Dat fiind existența infrastructurii (certIFICATE pentru semnături electronice, sistemul informațional SEA GEAP pentru acte permise) și instituțiilor necesare (ASP, STISC, AGE, CNPDCP etc.), implementarea prevederilor nu ar costa mult și necesita mare efort și timp.

Ministerul Economiei și Infrastructurii, în colaborare cu Secretariatul Consiliului Economic pe lângă Prim-ministru, inclusiv în cadrul Grupului de lucru pentru Digitizarea economiei, creat în acest sens, vor monitoriza implementarea acestor amendamente, precum și a impacturilor acestora.

b) Indicați clar indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea

Au fost identificați următorii indicatori de performanță:

- gradul de acceptare a documentelor și semnăturilor electronice în relațiile cu APC, APL și alte instituții importante,
- gradul de conformare cu obligația de eliberare a deciziilor/documentelor și efectuare a interacțiunilor de către APC și APL în format electronic,
- incidența de înregistrare a întreprinderilor, de operare a modificărilor în documentelor de constituire și închidere a afacerilor la distanță,
- gradul de acceptare a semnăturilor electronice calificate din UE,
- percepția comunității de afaceri cu privire la impedimentele legate de domeniul protecție datelor cu caracter personal, interacțiunea la distanță, care va fi măsurată prin interviuri, discuții și sondaje.

c) Identificați peste cât timp vor fi resimțite impacturile estimate și este necesară evaluarea performanței actului normativ propus. Explicați cum va fi monitorizată și evaluată opțiunea

Impacturile vor începe să fie resimțite în scurt timp după intrarea în vigoare a proiectului de modificări legislative. Aceasta deoarece APC și APL au capacitățile și cunoștințele necesare, deoarece participă deja în relații la distanță, dar la un grad redus. Adicional, mulți agenți economici dispun de semnături electronice, iar obținerea acestora este extrem de simplă și accesibilă, inclusiv prin intermediul SIM cardului oferit de operatorii de telefonie mobilă. La moment în Moldova sunt cca. 200.000 de posesori de semnături electronice calificate.

6. Consultarea

a) Identificați principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă

Principalele părți interesate de intervenția analizată în acest document sunt:

1. Comunitatea de afaceri:

- practic toți antreprenorii urmează să beneficieze de soluțiile propuse pentru asigurarea posibilităților de interacțiune la distanță;
- antreprenorii străini din spațiul UE, care au investiții în Moldova, dar și potențialii investitori din UE, ar beneficia de soluțiile de recunoaștere a semnăturilor electronice calificate din UE. Adicional, beneficiari ai acestor soluții ar putea fi oricare din antreprenorii autohtoni în cazul în care doresc să creeze un parteneriat cu antrenori din UE;
- majoritatea covârșitoare a antreprenorilor ar beneficia de soluțiile în domeniul protecție datelor cu caracter personal, deoarece cad sub incidența prevederilor legale, dar în special vor beneficia agenții economic care operează cu tehnologii/sisteme informaționale, inclusiv cei care doresc să dezvolte comerțul electronic;
- în registrul unităților de drept deținut de ASP sunt operate cca. 27 mii modificări pe an ale documentelor de constituire. Totodată, anula sunt înregistrate cca. 6 mii unități de drept. Toate aceste unități vor putea beneficia de amendamentele care vor permite interacțiunea la distanță.

2. Autoritățile publice centrale și locale:

- autoritățile publice vor fi afectate de obligația de a emite deciziile și documentele prioritar în format electronic, precum și de acceptarea solicitărilor/adresărilor/interacțiunilor la distanță, inclusiv cu aplicarea semnăturii electronice calificate;
- Serviciul de Informații și Securitate, ca organ responsabil de prevederile legale care țin de semnătura electronică, precum și Serviciul Tehnologia Informației și Securitatea Cibernetică și Agenția de Guvernare Electronică, vor fi vizați în oferirea conexiunii la resursele din UE de verificare a validității semnăturilor electronice calificate din UE;
- Centrul Național pentru Protecție a Datelor cu Caracter Personal va fi vizat în cazul amendamentelor din domeniul său de competență, fiind obligat să opereze modificări în activitatea sa, dar totodată, de amendamente vor beneficia toate autoritățile publice, deoarece cad sub incidența categoriei operatorilor de date cu caracter personal;
- ASP va beneficia din simplificarea procedurilor de înregistrare a întreprinderilor și de modificare a documentelor de constituire, inclusiv introducerea interacțiunii la distanță.

b) Explicați succint cum (prin ce metode) s-a asigurat consultarea adecvată a părților

Pentru a înțelege mai bine impacturile intervenției, a fost elaborată prima versiune a amendamentelor legislative, cu suportul experților independenți finanțați de IFC/Grupul Băncii Mondiale, BERD, GIZ și USAID. Prima versiune a fost discutată cu unele autorități publice importante și reprezentanți ai comunității de afaceri.

Mai mult ca atât, în cadrul promovării și implementării Foii de parcurs pentru impulsivarea procesului de digitizare a economiei naționale și dezvoltare a comerțului electronic, începute încă în luna mai, apoi și după aprobarea Foii de Ministerul Economiei și Infrastructurii la 27 iulie 2020, au fost organizate zeci de ședințe publice și cu experți. În rezultatelor acestor ședințe au fost înaintate problemele și soluțiile abordate în amendamente propuse în prezenta analiză.

Ulterior, pe data de 6 octombrie 2020, prima versiune a amendamentelor însoțită de nota informativă a fost expediată pentru consultări membrilor Consiliului Economic și altor părți interesate, printre care 56 de asociații de business, 8 reprezentanți ai comunității de cercetare, 11

reprezentanți ai organizațiilor internaționale active în domeniul reformelor mediului de afaceri și 43 de reprezentanți ai autorităților și instituțiilor publice (toate ministerele, organele de control și alte instituții importante). Lista membrilor Consiliului Economic poate fi accesată la următorul link: <https://consecon.gov.md/2019/10/22/componenta/>

Adițional, pe data de 8 octombrie 2020, Ministerul Economiei și Infrastructurii a plasat pe particip.gov.md anunț de inițiere a procesului de elaborare a proiectului, unde a fost plasată și analiza impactului de reglementare (<http://particip.gov.md/proiectview.php?l=ro&idd=7807>).

c) Expuneți succint poziția fiecărei entități consultate față de documentul de analiză a impactului și/sau intervenția propusă (se expune poziția a cel puțin unui exponent din fiecare grup de interese identificat)

Amendamentele abordate în prezenta analiză au fost elaborate în baza Foii de parcurs pentru impulsivarea procesului de digitizare a economiei naționale și dezvoltare a comerțului electronic, aprobată de Ministerul Economiei și Infrastructurii la 27 iulie 2020. Amendamentele respective au fost solicitate de comunitatea de afaceri ca extrem de importante și urgente, venind să elimine impedimente majore în activitatea de afaceri, care s-au acutizat în contextul pandemiei COVID. Multe din soluții au fost solicitate și de autorități publice în cadrul numeroaselor ședințe în procesul de elaborare a amendamentelor. Acestea au fost colectate în baza numeroaselor ședințe în procesul de implementare a Foii de parcurs.

Odată cu expedierea pentru consultări preliminare pe data de 6 octombrie, au fost recepționate numeroase mesaje de susținere a amendamentelor de la comunitatea de afaceri și unele autorități.

Anexă

Tabel pentru identificarea impacturilor

Categoriile de impact	Punctaj atribuit		
	Opțiunea propusă	Opțiunea alterativă 1	Opțiunea alterativă 2
Economic			
costurile desfășurării afacerilor	+3		
povara administrativă	+3		
fluxurile comerciale și investiționale	+2		
competitivitatea afacerilor	+2		
activitatea diferitor categorii de întreprinderi mici și mijlocii	+2		
concurența pe piață	+2		
activitatea de inovare și cercetare	+2		
veniturile și cheltuielile publice	+2		
cadrul instituțional al autorităților publice	+2		
alegerea, calitatea și prețurile pentru consumatori	+2		
bunăstarea gospodăriilor casnice și a cetățenilor	+2		

situația social-economică în anumite regiuni	+2		
situația macroeconomică	+2		
alte aspecte economice	+2		
Social			
gradul de ocupare a forței de muncă	+2		
nivelul de salarizare	+2		
condițiile și organizarea muncii	+2		
sănătatea și securitatea muncii	+1		
formarea profesională	+1		
inegalitatea și distribuția veniturilor	+1		
nivelul veniturilor populației	+2		
nivelul sărăciei	+2		
accesul la bunuri și servicii de bază, în special pentru persoanele social-vulnerabile	+2		
diversitatea culturală și lingvistică			
partidele politice și organizațiile civice			
sănătatea publică, inclusiv mortalitatea și morbiditatea	+1		
modul sănătos de viață al populației	+1		
nivelul criminalității și securității publice			
accesul și calitatea serviciilor de protecție socială	+1		
accesul și calitatea serviciilor educaționale	+2		
accesul și calitatea serviciilor medicale	+2		
accesul și calitatea serviciilor publice administrative	+2		
nivelul și calitatea educației populației	+2		
conservarea patrimoniului cultural			
accesul populației la resurse culturale și participarea în manifestații culturale			
accesul și participarea populației în activități sportive			
discriminarea	+2		
alte aspecte sociale			
De mediu			
clima, inclusiv emisiile gazelor cu efect de seră și celor care afectează stratul de ozon			
calitatea aerului			
calitatea și cantitatea apei și resurselor acvatice, inclusiv a apei potabile și de alt gen			
biodiversitatea			
flora			
fauna			

peisajele naturale			
starea și resursele solului			
producerea și reciclarea deșeurilor	+2		
utilizarea eficientă a resurselor regenerabile și neregenerabile	+1		
consumul și producția durabilă			
intensitatea energetică	+1		
eficiența și performanța energetică	+1		
bunăstarea animalelor			
riscuri majore pentru mediu (incendii, explozii, accidente etc.)			
utilizarea terenurilor			
alte aspecte de mediu			

Tabelul se completează cu note de la -3 la +3, în drept cu fiecare categorie de impact, pentru fiecare opțiune analizată, unde variația între -3 și -1 reprezintă impacturi negative (costuri), iar variația între 1 și 3 – impacturi pozitive (beneficii) pentru categoriile de impact analizate. Nota 0 reprezintă lipsa impacturilor. Valoarea acordată corespunde cu intensitatea impactului (1 – minor, 2 – mediu, 3 – major) față de situația din opțiunea „a nu face nimic”, în comparație cu situația din alte opțiuni și alte categorii de impact. Impacturile identificate prin acest tabel se descriu pe larg, cu argumentarea punctajului acordat, inclusiv prin date cuantificate, în compartimentul 4 din Formular, lit. b¹) și, după caz, b²), privind analiza impacturilor opțiunilor.

Anexe

Proiectul preliminar de act normativ
Sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiect și/sau analiza de impact
Expertiza Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător (după caz)
Alte materiale informative/documente (la decizia autorilor)